

Tanúsítási tapasztalatok – az építési vállalkozások minősítése

Az építési vállalkozások minősítési rendszerét – az Országos Lakásügyi és Építésügyi Hivatal, az építő- és építőanyag-ipari szakmai szervezetek, valamint pénzügyi intézmények támogatásával, széles körű szakmai egyeztetések alapján – az Építésügyi Minőségellenőrző és Innovációs Kht. hozta létre. Ez év október 1-jén lesz egy éve annak, hogy az ÉMI Kht. Minősítő Irodája megkezdte tanúsítási tevékenységét. Az építetők és az építési tevékenység résztvevőinek, partnereinek érdekében létrehozott minősítési rendszer jelenleg bevezetési időszakát éli, és az első tapasztalatok néhány elvi és gyakorlati kérdés tisztázását is szükségessé teszik.

Indíttatás

Aszabványbázisú minőségirányítási rendszer a tanúsításokon túlmutatóan nemzetközi és hazai szinten is előtérbe került minősítési kritérium, a speciális szakmai feladatok megvalósításában szerzett, referenciákkal igazolt gyakorlat, a pénzügyi lebonyolítás gazdasági hátterének biztosítása, a megfelelő szakmai felkészültséggel rendelkező, tapasztalt műszaki és alkalmazotti állomány rendelkezésre állása és a megvalósítására alkalmas műszaki felszereltség, felkészültség színvonala.

Ennek megfelelően az építési vállalkozások minősítési rendszerének célja a minősítést vállaló építőipari vállalkozások felkészültségének és referenciaképességének szakszerű, objektív és mérhető bemutatása a megrendelői igények teljes körű kielégítése érdekében.

A rendszer maga, szakmai alapjai és rendező elve eurokonform, illeszkedik az érvényes és kidolgozás alatt álló uniós szabályozások követelményeihez, ugyanakkor valamennyi részletében a hazai építőipari gyakorlatra támaszkodik.

A minősítés alapelemei kiterjednek az adott vállalkozások jogi, adminisztratív, szervezeti és pénzügyi felkészültségének, továbbá műszaki képességük, felszereltségük és kapacitásuk vizsgálatára és értékelésére.

Az építési vállalkozások minősítési rendszere nem konkurense és nem helyettesítője az ISO tanúsítványoknak, hanem az építési ágazat befektetőinek és vállalkozóinak kölcsönös bizalom erősítő

eszköze a minőséget nyújtó építési tevékenység elismerése területén. Újdonsága abban rejlik, hogy a műszaki felkészültség mellett figyelembe veszi az adminisztrációs, jogi, pénzügyi és személyi feltételek teljesülését is.

Tanúsítási rendszer ismérvei

Visszatérő probléma az egyes tanúsítási rendszerek közötti különbségek nem elégséges ismerete. A minősített építési vállalkozás tanúsításának megszerzését tervező vállalkozások számára fontos döntési kritérium a jelenleg széles körben elterjedt ISO alapú tanúsítás, a minősített felhasználói cím és a jelen tanúsítás közötti különbség gyakorlati ismerete.

Egy lehetséges összehasonlítás.

Az ISO bázisú minőségirányítási rendszerek menedzsmentcentrikusak, a tanúsított cég szervezett működését igazolják, azt, hogy egy adott gazdasági társaság képes a megrendelő igényeinek szerződésben vállalt kötelezettségek által szabályozott módon, megfelelő minőségben, költségszinten és határidőre történő kielégítésére.

A minősített felhasználói cím a korszerű, magas teljesítményű, engedélyezett építési termékek alkalmazásához megszerzett speciális ismeretek és a használatukban referenciákkal bizonyított jártasság tanúsítása igazolt jogállású vállalkozásoknak és társaságoknak.

A minősített építési vállalkozás meghatározott építéskivitelezési tevékenység végzésében elért, referenciákkal igazolt vállalkozói felkészültség és szakmai kiválóság tanúsítása az adott vállalkozás jogi, adminisztratív, szervezeti és pénzügyi felkészültsége, műszaki képessége, felszereltsége és kivitelezői kapacitása egyidejű értékelésének alapján.

Szeretném hangsúlyozni, hogy az építési vállalkozások minősítési rendszere nem állított fel külön szakmai követelményeket, nem tekinti alapfeltételnek, és nem támaszkodik az önként létrehozott vagy jogszabályok alapján megszerzett tanúsításokra és engedélyekre, ezért nem végez párhuzamos vizsgálatokat. Viszont elismerjük, hogy az ISO szerinti minőségirányítási rendszerek tanúsítása, a minősített felhasználói cím, az ÉME vagy egyéb tanúsítások megléte elősegíti a sikeres minősítést.

A tanúsítások tárgyának összevetése alapján megállapítható, hogy az ISO tanúsítás menedzsmentszemléletű, a minősített felhasználói tanúsítvány megszerzése építésipar-orientált, míg a minősített építési vállalkozói tanúsítvány építési vállalkozási és szakmai irányultságú.

Tanúsítási terület kiválasztása

A tanúsítási terület meghatározása körültekintést igényel. Eddigi munkánk során a legtöbb kérdéssel kapcsolatban merült föl.

A vállalkozó által folytatott minősíthető építési kivitelezési munkák, munkafolyamatok, munkanemek jegyzékéből a kérelmező vállalatok kiválasztják a szakmai felkészültségüknek megfelelő területeket, azokat az építési munkákat, munkafajtákat vagy munkanemeket, amelyre a minősítést kérik.

Ez lehet például: 3. Falazatok és egyéb kőműveszerkezetek építése, vagy ennek egy része: 3.5 Kémények készítése. A referenciaépületekben ezeket a munkákat vizsgálja a tanúsító szervezet.

A munkanemek jegyzékének összeállításakor szem előtt tartottuk az európai klasszifikációt, de nagyobb felbontással, hogy a legkisebb szervezetek is azonosíthassák saját tevékenységüket. A szélesebb körű tevékenységet végző cégeknek elegendő az alaptevékenység jegyzék szerinti fejezetcímét megadni, és bejelölni milyen munkafajtákat zárnak ki ebből.

Az viszont általában elkerüli a pályázók figyelmét, hogy a rendszer lehetőséget ad konkrét, nevesített anyaggal vagy szerkezettel, illetve meghatározott építési rendszerrel végzett tevékenység tanúsítására. Vagyis az önként választott tanúsítási terület testre szabható, amihez a tanúsító szervezet konzultációt biztosít.

A tanúsítási terület szűkebb is lehet a társaság teljes tevékenységi területénél.

A minősítés és a tanúsítvány gyakorlati használata

Egy adott társaság minősítésének alapját a hivatalos cégadatokból nyerhető információk, a lebonyolítás gazdasági hátterének biztosítása és a gazdasági tevékenység beszámolóadatai, a referenciák vizsgálata és az általuk igazolt szakmai eredmény, a műszaki felkészültség bemutatott adatai, valamint a műszaki és alkalmazotti állomány felkészültségének tényadatai képezik, amelyeket a kérelmező vállalkozás a minősítőszervezet adatlapjain közöl.

Az építető vagy a megrendelő a tanúsítványon részletesebb adatokat talál, mint az elterjedt ISO

tanúsítványokon. Szerintünk ez egyaránt előnyös a vállalkozónak és partnereinek.

A tanúsítvány tartalmazza, hogy a cím birtokosa az építéskivitelezés, vagy az építéskivitelezés és tervezés területén milyen minősített munkákat, munkafajtákat és munkanemeket végez. A minősítési eljárás során megállapított műszaki képesség szerinti besorolást és kivitelezési szerződés nagysága szerinti besorolást, valamint a minősített munkafajták tételes jegyzékét a tanúsítvány elválaszthatatlan részét képező melléklet tartalmazza. Tapasztalatunk szerint ennek hasznosítása járulékos információ igényel.

A műszaki képesség szerinti besorolás táblázat segítségével bemutatja, hogy a társaság az általa gyakorolt tevékenységtípusok műveléséhez milyen irányultságú műszaki képességekkel (tervezői munkahelyek, mérőeszközök, építőgépek, gépesített szerszámok stb.) rendelkezik, annak megadásával, hogy saját tulajdonú gépeivel és eszközeivel, illetve a hozzájuk tartozó felkészültséggel, vagy bérelt eszközökkel, vagy neki műszaki szolgáltatást végző alvállalkozókkal végzi a tevékenységet.

A kivitelezési szerződés nagysága szerinti besorolás összehasonlítható módon, táblázatos formában tartalmazza a társaság által az előző 3 évben elért átlagos éves építőipari forgalom és a vizsgált referenciákra vonatkozó szerződések nagyságát, az alkalmazottak éves átlaglétszámát és az elmúlt 3 évben alkalmazott műszaki vezetők számát.

Összességében elmondható, hogy a társaság részletesen bemutatkozik, az építető pedig a tanúsítvány alapos áttekintésével megbízható, ellenőrzött információt kap döntésének meghozatalához. A megrendelő láthatja a pénzügyi teljesítés határait, a munkavállalók számát, felkészültségét és azt is, hogy saját eszközeivel, vagy alvállalkozókkal dolgozik-e a vállalkozó.

A minősítési tanúsítvány határozatlan időre szól, visszavonásig érvényes.

A rendszergazda ÉMI Kht. mellett – fennállásáig – az OLÉH, az ÉVOSZ és a MALOSZ rendezvényein, kiadványaiban és honlapján szakmai propagandát fejt ki, és az ÉMI Kht.-val egyeztetett módon folyamatosan közlésezi a rendszerrel kapcsolatos információkat, a sikeresen minősített vállalkozók névsorát és adatait.

A minősített vállalkozások rendszeres felülvizsgálata

Többször felvetett kérdés a partnerek részéről a tanúsítvány utóellenőrzése. A határozatlan időre szóló minősítési *bizonyítvány érvényességének feltétele, hogy az ÉMI Kht. utóellenőrzés keretében győződ-*

jön meg a minősítés alapjául szolgáló körülmények fennállásáról vagy azok megváltozásáról.

A minősített vállalkozásra vonatkozó jogi és gazdasági információk vizsgálata önbevallás segítségével évenként, a műszaki feltételek vizsgálata 5 évenként esedékes.

Amennyiben az éves változásjelentés tartalma alapján vagy a megbízott más módon történt észlelése alapján felülvizsgálatot igényel, akkor a Minősítő Iroda fogantatosítja azt.

A tanúsítvány keltét követő öt év elteltét megelőzően a Minősítő Iroda felhívja szerződő partnere figyelmét a műszaki feltételek utóellenőrzési kötelezettségére, és a vizsgálatot elvégzi, annak megtörténtét regisztrálja.

Közbeszerzési kapcsolódás

Az Európai Unió Bizottságának megbízásából a CEN/TC 337. sz. munkabizottsága évek óta dolgozik egy építési vállalkozásokat minősítő szabvány megalkotásán, melynek célja, hogy az uniós közbeszerzésekben további felülvizsgálatok és értékelés nélkül vehessenek részt a szabvány szerint minősített vállalkozók. Ez a munka még nem fejeződött be. Saját rendszerünk kidolgozása megelőzte az európai kezdeményezést úgy, hogy figyelembe vette a prEN/TR 13883:2003 tervezet ajánlásait.

Hazai közbeszerzési törvényünk módosításaiban, a szakmai szervezetek által támogatott kezdeményezéseink ellenére, eddig nem érvényesült a minősített építőipari vállalkozások kedvező elbírálása, aminek oka lehet a rendszer újdonsága és a referenciák kisebb száma. Viszont megállapítható, hogy a piac igényli és várja a kompetens törvényalkotó szervezetek lépését ezen a területen.

A helyi közigazgatás támogatásával, közpénzekből megvalósuló beruházásoknál is előnyös, ha a közbeszerzések során a pályázat kiírója számos információt kap a versengő cégek legfontosabb teljesítményadatairól anélkül, hogy szakértők egész

csapatát alkalmazva kelljen véleményt alkotnia. Itt hangsúlyoznunk kell, hogy a minősítés megléte nem mint alapvető követelmény, hanem mint egy plusz, elbírálást segítő elem jelentkezik.

Ugyanez elmondható a finanszírozó bankról, amely a hitelbírálat során meggyőződhet a beruházást kivitelező építőipari vállalat felkészültségéről, ami nem elhanyagolható mértékben csökkentheti a kockázatot.

A tanúsítási eljárás költségei

A minden pályázó számára azonos, 30 000 Ft nagyságú regisztrációs díjat vonnak le a tanúsítási szerződés összegéből.

Udvarias kérdésként többször elhangzott, hogy a különböző minősítési területek eljárási költsége milyen mutatók alapján határozható meg?

A benyújtott kérelmezési dokumentáció teljessége esetén a jogi, adminisztratív és pénzügyi feltételek, valamint a dokumentáció felülvizsgálatával indul a minősítőszervezet munkája. A ráfordított munkaórák szerint ez az alapidő 200 ezer Ft-ról indul.

A tanúsítási terület nagyságától és összetettségétől függően kiválasztott három referenciaépület (objektum) átadás-átvétele és tervdokumentációjának, valamint helyszíni szakmai felülvizsgálatának lefolytatására fordított mérnöknapi száma, a társaság hierarchiájának típusa, műszaki felkészültségének foka és a foglalkoztatottak száma együttesen határozzák meg az auditálásra és a tanúsítvány kiadására és fenntartására szükséges munkaidő-ráfordítást. Ennek alapján számítható az alapköltségen felüli díj mértéke.

Összességében ökölszabályként is elmondható, hogy a tanúsítási költség a szerződés nagysága szerint A-tól G-ig terjedő hét besorolási kategóriában 250 ezer és 1500 ezer Ft között mozog.

További tájékoztatás, információ a www.emi.hu honlapon.